

POLONISTYCZNO-FILOZOFICZNE STUDIA NAUCZYCIELSKIE

Studia drugiego stopnia

Nazwa zajęć: **Bioetyka**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Studenci rozumieją interdyscyplinarną specyfikę dziedziny wiedzy jaką jest bioetyka
- Studenci znają stanowiska filozofów antycznych, średniowiecznych i nowożytnych wobec tematu samostanowienia o śmierci, ich wykładni zdrowa/normy oraz terapii a także adaptację tych klasycznych argumentów na gruncie bioetyki XX w.
- Studenci potrafią sklasyfikować argumentację bioetyczną na dowolny temat (prawo do aborcji, klauzula sumienia, prawo pacjenta do informacji, paternalizm lekarski, samobójstwo wspomagane niemiedycznie itd.) według stanowisk wiodących w debacie bioetycznej (np. utilitaryzm, etyka chrześcijańska, etyka eudajmonistyczna, etyka perfekcjonalistyczna itd.)
- Studenci znają historyczny przebieg zmiany ustawodawstwa - w co najmniej kilku europejskich krajach oraz w USA - dotyczącego ochrony życia poczętego i prawa do jego przerwania.
- Studenci znają historyczny przebieg zmiany ustawodawstwa dotyczącego ochrony życia pacjenta i prawa do odstąpienia od leczenia lub przerwania życia pacjenta (USA, Japonia, co najmniej kilka krajów europejskich).
- Studenci potrafią zdefiniować terapię uporczywą, stan terminalny, opiekę paliatywną, eutanazję bierną, eutanazję czynną, samobójstwo wspomagane medycznie oraz samobójstwo wspomagane niemiedycznie.
- Studenci znają aktualne polskie ustawodawstwo dotyczące transplantologii, aborcji, badań prenatalnych, opieki paliatywnej, ochrony praw pacjenta w stanie wegetatywnym.
- Studenci znają stanowisko tzw. Wielkich Religii w kwestii medycznej definicji śmierci (tj. śmierci mózgu) oraz transplantologii.
- Studenci potrafią opracować model przypadku bioetycznego na podstawie informacji prasowej (zawierającej informację medyczną, prawną i biograficzną) oraz własnych nabytych kompetencji bioetycznych.
- Studenci potrafią dokonywać normatywnej oceny przebiegu wybranych przypadków medycznych oraz formułować suwerenne etyczne stanowisko argumentacyjne wobec konkretnych przepisów prawa.
- Studenci potrafią wykorzystać zdobyte informacje, wykazują gotowość do podejmowania działań inspirowanych zdobytą wiedzą na rzecz doskonalenia warsztatu nauczania etyki w swoim zawodzie

Treści programowe dla zajęć:

- Status i dylematy bioetyki jako dziedziny interdyscyplinarnej - 1 wykład
- Etyczna problematyka początków życia (zdrowie prokreacyjne, ustawa aborcyjna, najważniejsze europejskie i amerykańskie kazusy dot. badań prenatalnych oraz aborcji) – 2 wykłady i 1 moduł e-learningowy
- Terapia genowa (biokonserwatyzm vs transhumanizm, prawo do dziedzictwa genetycznego, enhancement a terapia medyczna, terapia germinalna, prawa pacjenta: tożsamość biologiczna i psychiczna) – 2 wykłady i 1 moduł e-learningowy
- Etyczne aspekty decyzji o śmierci (filozoficzne koncepcje samostanowienia i podmiotowości; argumenty pro- i konteutanazyjne w filozofii klasycznej i współczesnej oraz w aktualnej debacie prawno-medycznej; definicje stanu terminalnego, stanu wegetatywnego oraz śmierci mózgu; najważniejsze europejskie i amerykańskie kazusy dot. eutanazji biernej, eutanazji czynnej oraz samobójstwa wspomaganego medycznie) – 3 wykłady i 1 moduł e-learningowy
- Transplantacje (definicje śmierci, w tym śmierci mózgu, historia medycyny transplantacyjnej, stanowiska wiodących religii monoteistycznych wobec idei transplantacji, polska ustawa transplantacyjna, tzw. rynek organami) – 1 wykład i 1 moduł e-learningowy
- Zdrowie – ujęcie systemowe (zdrowie jako dobro publiczne; moralna wartość medycyny (dobro jako cel); historia europejskich modeli opieki zdrowotnej/ubezpieczenia zdrowotnego; polskie transformacje w systemie ochrony zdrowia po 1989; rankingi europejskiego Health Index, diagnoza polskiego systemu w porównaniu do krajów takich jak Holandia, Szwecja, Niemcy, Grecja, Włochy, USA, Kanada, Japonia) – 2 wykłady i moduł e-learningowy

Nazwa zajęć: Deliberacja i edukacja demokratyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Umie przedstawić i odróżnić wiodące filozoficzne koncepcje demokracji i ich wizje edukacji demokratycznej
- Umie zdefiniować i zilustrować przykładami zjawiska takie, jak rozumne i racjonalne zachowanie w kontekście demokratycznym oraz podać warunki deliberacji (uzasadnienie)
- Umie określić relacje pomiędzy demokracją a rozumnym pluralizmem oraz pełnym pluralizmem światopoglądów
- Potrafi uzasadnić potrzebę i wskazać korzyści wypływające z edukacji demokratycznej oraz na tej podstawie przygotować opracowanie badawcze o znaczeniu edukacyjnym
- Dogłębnie zna podstawy edukacji demokratycznej w zakresie praw człowieka
- Potrafi dyskutować o wymienionych wyżej zagadnieniach na podstawie literatury przedmiotu

Treści programowe dla zajęć:

- Edukacja demokratyczna w wybranych koncepcjach filozoficznych w ujęciu historyczno-filozoficznym
- Rozumność – Racjonalność – Deliberacja
- Demokracja i rozumny pluralizm
- Współczesne ujęcia edukacji demokratycznej (Education for Democratic Citizenship)
- Edukacja demokratyczna a edukacja o prawach człowieka (Human Rights Education) (zadanie/opracowanie eksperymentalne o znaczeniu edukacyjnym)
- Dyskusje dotyczące zagadnień przedstawionych na wykładzie w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Metody edukacji demokratycznej a nauczanie przedmiotu etyka (zadanie/opracowanie eksperymentalne o znaczeniu edukacyjnym)

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- W szerokim zakresie opanował metody i techniki nauczania etyki na poziomie ponadpodstawowym i samodzielnie je adaptuje dla użytku w działalności nauczyciela lub praktykanta
- Potrafi dokonać diagnozy i analizy typowych i nietypowych trudności dydaktycznych w procesie przyswajania zagadnień przedmiotowych i rozwijania umiejętności przez ucznia szkoły ponadpodstawowej
- Potrafi określić etyczne aspekty i wyzwania pracy dydaktycznej z uczniami szkoły ponadpodstawowej
- Potrafi samodzielnie i z użyciem argumentacji czerpanej z rozmaitych szkół społecznych interpretować aktualne problemy dziedzinowe i problemy moralne, etyczne, społeczno-etyczne, polityczne i bieżące wyzwania etyczne na świecie, interesujące uczniów szkoły ponadpodstawowej (kryzys ekologiczny, epidemia, rażąca niesprawiedliwość, itp.)
- W szerokim zakresie opanował metody i techniki nauczania filozofii jako wyjściowej domeny, z której wywodzi się etyka, na poziomie ponadpodstawowym i samodzielnie je adaptuje dla użytku w działalności nauczyciela lub praktykanta
- Blok treningowy. Świadomość, refleksja, wiedza, samowiedza (Sokrates, Kant, Arendt). „Smutna prawda polega na tym, że w większości zło czynią ludzie, którzy nigdy nie uświadomili sobie różnicy pomiędzy dobrem i złem”. Sapere aude i myślenie krytyczne.
- Blok treningowy (learning-by-doing). Kompetencja sądenia moralnego, dyskurs, konstrukcja i ko-konstrukcja. Metoda Konstancka (warsztaty).
- Blok treningowy. Aksjologia.
- Blok treningowy. Reguły gry.
- Blok treningowy. Pakiet metod stymulujących przechodzenie od emocji i intuicji do świadomej refleksji.
- Blok treningowy. Pakiet metod z wykorzystaniem interakcji dialogicznej lub dyskursywnej.
- Blok treningowy. Pakiet metod eksperymentalnych i science-based learning.
- Blok treningowy. Praca z literaturą filozoficzną, literaturą piękną i SF, filmem
- Blok metodyczny. ‘Nie wolno oceniać za moralność’ (L. Kohlberg). Kryteria i metody ewaluacji w nauczaniu etyki. Autoewaluacja

Treści programowe dla zajęć:

- Metody i techniki nauczania etyki na poziomie ponadpodstawowym i ich samodzielna adaptacja dla potrzeb nauczyciela lub praktykanta
- Diagnoza i analiza typowych i nietypowych trudności dydaktycznych w procesie przyswajania zagadnień przedmiotowych i rozwijania umiejętności przez ucznia szkoły ponadpodstawowej
- Etyczne i socjologiczne aspekty i wyzwania pracy dydaktycznej z uczniami szkoły ponadpodstawowej
- Samodzielna, z użyciem argumentacji czerpanej z szkół etyki interpretacja aktualnych problemów dziedzinowych i problemów moralnych, etycznych, społeczno-etycznych, politycznych i bieżących wyzwań globalnych, interesujących uczniów szkoły ponadpodstawowej (kryzys ekologiczny, epidemia, cierpienie zwierząt, rażąca niesprawiedliwość, wykluczenie, itp.)
- Metody i techniki nauczania etyki na poziomie ponadpodstawowym i samodzielnie je adaptuje dla użytku w działalności nauczyciela lub praktykanta
- Blok treningowy. Świadomość, refleksja, wiedza, samowiedza (Sokrates, Kant, Arendt). „Smutna prawda polega na tym, że w większości zło czynią ludzie, którzy nigdy nie uświadomili sobie różnicy pomiędzy dobrem i złem”.
- Blok treningowy (learning-by-doing). Kompetencja sądenia moralnego. Metoda konstancka (warsztaty).
- Blok treningowy. Aksjologia.
- Blok treningowy. Reguły gry.
- Blok treningowy. Pakiet metod stymulujących przechodzenie od intuicji do świadomej refleksji.
- Blok treningowy. Pakiet metod z wykorzystaniem interakcji dialogicznej lub dyskursywnej.
- Blok treningowy. Pakiet metod eksperymentalnych i science-based learning.
- Blok treningowy. Praca z literaturą filozoficzną, literaturą piękną i SF.
- Blok metodyczny. 'Nie wolno nikogo oceniać za moralność' (L. Kohlberg). Kryteria i metody ewaluacji autoewaluacji w nauczaniu etyki.

Nazwa zajęć: **Etyka i kultura życia publicznego**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Student dogłębnie zna oraz rozumie problematykę etyki dyskursu i potrafi się kompetentnie posługiwać jej podstawowymi kategoriami w autonomicznie konstruowanej strategii argumentacyjnej.
- Student rozróżnia pojęcia przestrzeni i opinii publicznej oraz w stopniu podstawowym kompetentnie się nimi posługuje.
- Student/ka dogłębnie zna i rozumie relacje, struktury, instytucje oraz procesy społeczne, poprzez które kształtowana jest legitymizacja ładu prawno-politycznego, a także w których dokonuje się racjonalizacja światów życia, a zatem tych, które są też wyrazem dynamicznej, procesualnej refleksyjności podmiotów moralnych.
- Student/ka potrafi zrekonstruować dwa najważniejsze filozoficzne modele kształtowania uzasadnień (czyli rozumy publiczne) dla polityczno-prawnego ładu i realizuje na tej podstawie indywidualne zadanie badawcze (opracowanie)
- Student jest świadomy swego polskiego dziedzictwa i zarazem europejskiego obywatelstwa, posiada wiedzę o ich normatywnym uzasadnieniu a także ma rozbudzoną świadomość swego obywatelstwa światowego (*ius cosmopolitanum*). Posiada kompetencje w zakresie zarówno konstruktywnego, jak i krytycznego odnoszenia się do dziedzictwa i obywatelstwa w oparciu o różne rozbudowane i ugruntowane strategie argumentacyjne.
- Student posiada kompetencje niezbędne do aktywnego, refleksyjnego, szanującego odmienne poglądy współdziałania z innymi w sferze prywatnej oraz publicznej (oraz w sferze podejmowanych badań) dostrzegając przy tym różnice pomiędzy pojęciami: dobra wspólnego, interesu wspólnego/prywatnego, norm deontologicznie obowiązujących.
- Student potrafi odnieść poznawane treści i wykorzystać rozwijane umiejętności do rozwoju kompetencji i warsztatu nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej

Treści programowe dla zajęć:

- Etyka dyskursu (Karl-Otto Apel, Jürgen Habermas, Robert Alexy)
- Charakterystyka pojęć przestrzeni publicznej i opinii publicznej
- Omówienie dwóch modeli sfery publicznej: a) republikańskiego (Hegel – wczesny Habermas) oraz b) deliberatywnego (późny Habermas)
- Analiza porównawcza koncepcji rozumu publicznego Johna Rawlsa i Jürgena Habermasa

- Wprowadzenie do zagadnienia konstytucjonalizacji Unii Europejskiej: typy procesów i typy sfer publicznych, w których zachodzą
- Dyskusje dotyczące zagadnień przedstawionych na wykładzie (1, 2, 3, 4, 5) w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Znaczenie treści i umiejętności zdobywanych na zajęciach w rozwoju kompetencyjnym i warsztatowym nauczyciela szkoły ponadpodstawowej

Nazwa zajęć: Etyka współczesna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie strukturę działania moralnego
- Ma dogłębną i gruntowną znajomość procesu decyzyjnego oraz procesu sądenia
- Ma świadomość performatywnego i komunikacyjno-dyskursywnego oddziaływania wypowiedzi, odróżniając je od wypowiedzi stricte normatywnych
- Umiejętnie różnicuje ciężar racji, argumentów i uzasadnień nadawanych sądom i ocenom
- W sposób pogłębiony i przekrojowy zna zagadnienia i spory w etyce analitycznej (np. kauzalizm, intencja/racja, relatywizm/fundamentalizm/universalizm, realizm/antyrealizm, naturalizm, etyka post-analityczna)
- W sposób pogłębiony zna i rozumie reguły i procedury komunikacyjnego i dyskursywnego sprawdzania, uzasadniania i uzgadniania twierdzeń praktycznych
- Dogłębnie zna i rozumie założenia współczesnych etyk utylitarystycznych, konsekwencjalistycznych, pragmatycznych oraz etyki ryzyka (na przykładzie racjonowania deficytowych dóbr podstawowych)
- Ma pogłębioną, poszerzoną i usystematyzowaną znajomość współczesnych etyk nieanalitycznych
- Rozumie umowność podziału na etyki nieanalityczne ('miękkie', 'wenusjańskie') i analityczne ('twarde', 'marsjańskie')
- Potrafi wykorzystać wiedzę i umiejętności wyniesione z zajęć w rozwoju warsztatu nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej

Treści programowe dla zajęć:

- Struktura działania moralnego
- Proces podejmowania decyzji i sądenia
- Performatyw a obowiązywanie
- Uzasadnianie: typologia, siła i walentność racji i argumentów (dodatkowo: racje ambiwalentne, neutralne i negatywne moralnie; brak racji; bezpodstawność; argumenty równosilność/równoważność; racjonalizowanie a racjonowanie, rozumność)
- Kluczowe zagadnienia i spory w etyce analitycznej
- Zasady i procedura dyskursu praktycznego: ustalanie i uzasadnianie sądów poprawnych, zasadnych i moralnie wiążących dla uczestników (oraz zagadnienie dyssensu)
- Współczesne etyki utylitarystyczne, konsekwencjalistyczne, pragmatyczne oraz etyki ryzyka
- Współczesne etyki nieanalityczne
- Podział na etyki nieanalityczne ('miękkie', 'wenusjańskie') i analityczne ('twarde', 'marsjańskie')

Nazwa zajęć: Laboratorium dydaktyki etyki – przygotowanie do praktyki w szkole ponadpodstawowej (cz.2)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Gruntownie zna i rozumie zasady, procedury i wymogi jakościowe co do realizacji praktyki dydaktycznej z przedmiotu Etyka w szkole ponadpodstawowej
- Potrafi zaplanować terminarz zadań i prac na rzecz praktyk, a także przewidzieć rozmaite wyzwania szkolne
- Zna i rozumie zestaw obowiązków i zadań praktykanta na terenie docelowej szkoły ponadpodstawowej, we współpracy ze szkolnym opiekunem praktyk i akademickim opiekunem praktyk
- Zna i rozumie sposób przygotowania 15 scenariuszy lekcyjnych
- Zna i rozumie sposób prowadzenia dziennika praktyk, a także kryteria opiniowania i oceny praktyk przez obu opiekunów praktyk
- Zna i rozumie zasady i kryteria obserwacji lekcji etyki oraz uczestniczenia w lekcjach wychowawczych (3 lekcje)

- Jest gotów do prowadzenia lekcji etyki i do poddania się koleżeńskiej superwizji (i przyjęcia informacji zwrotnej) oraz do poddania się hospitacji przez opiekunów praktyk, a także innych praktykantów
- Jest gotów podejmować inicjatywy i działania na rzecz realizacji praktyk
- Jest gotów wziąć odpowiedzialność za nowy etap edukacyjny na własnej ścieżce zawodowej i określić własne możliwości i oczekiwania związane z praktyką (oraz uzupełnić ewentualne deficyty, zasięgnąć rady opiekunów praktyk, etc.)

Treści programowe dla zajęć:

- Zasady, procedury i wymogi jakościowe realizacji praktyki dydaktycznej z przedmiotu Etyka w szkole ponadpodstawowej (źródło: Regulamin praktyk, regulaminy szkolne)
- Terminarz zadań i prac na rzecz praktyk
- Obowiązki i zadania praktykanta na terenie docelowej szkoły ponadpodstawowej, we współpracy ze szkolnym opiekunem praktyk i akademickim opiekunem praktyk
- Przygotowanie 15 scenariuszy lekcyjnych i zapotrzebowania na materiały i pomoce dydaktyczne
- Zasady prowadzenia dziennika praktyk, a także kryteria opiniowania i oceny praktyk przez obu opiekunów praktyk
- Zasady i kryteria obserwacji lekcji etyki oraz uczestniczenia w lekcjach wychowawczych (3 lekcje)
- Gotowość do prowadzenia lekcji etyki i do poddania się koleżeńskiej superwizji (i przyjęcia informacji zwrotnej) oraz do poddania się hospitacji przez opiekunów praktyk, a także innych praktykantów; możliwość przećwiczenia podczas Laboratorium elementów lekcyjnych.
- Inicjatywy i działania na rzecz realizacji praktyk dydaktycznych z etyki
- Odpowiedzialność za nowy etap edukacyjny na własnej ścieżce zawodowej i określanie własnych możliwości i oczekiwań związanych z praktyką (oraz uzupełnienie ewentualnych deficytów, konsultacje z opiekunami praktyk)

Nazwa zajęć: Laboratorium dydaktyki etyki: ewaluacja praktyki w szkole ponadpodstawowej cz.2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę i umiejętności oraz jest gotów wykorzystywać zdobyte doświadczenia praktyczne i obserwacje celem analizy i doskonalenia relacji i przestrzeni w zakresie dydaktyki etyki szkoły ponadpodstawowej
- Jest gotów podejmować efektywną i krytyczną autorefleksję i autoewaluację (elementy superwizji koleżeńskiej i informacji zwrotnej) nad własnym rozwojem zawodowym, potrzebami i celami nauczyciela przedmiotu etyka w szkole ponadpodstawowej
- Potrafi zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego i zaplanować strategię i działania na rzecz podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela etyki
- Potrafi przedstawić kompletną i poprawną dokumentację praktyk i jest gotów rozpoznawać etyczne aspekty pracy nauczyciela, zwłaszcza w sferze komunikacji z uczniem i relacji szkolnych

Treści programowe dla zajęć:

- Doświadczenia praktyczne, obserwacje i samoobserwacja w analizie i doskonaleniu relacji i przestrzeni w zakresie dydaktyki etyki szkoły ponadpodstawowej
- Autorefleksja i autoewaluacja (w tym elementy peer supervision i informacji zwrotnej) a własny rozwój zawodowy, potrzeby i cele nauczyciela przedmiotu etyka w szkole ponadpodstawowej
- Ścieżka własnego rozwoju zawodowego; projektowanie i planowanie strategii i działań na rzecz podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela etyki
- Etyczne aspekty pracy nauczyciela, zwłaszcza w sferze komunikacji, inkluzji i prawa do edukacji

Nazwa zajęć: Modelowanie kodeksów etycznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- W rozległym zakresie zna i rozumie tło teoretyczne: założenia dla etycznego modelowania kultury instytucjonalno-organizacyjnej: Pojęcie wiedzy ukrytej i wiedzy jawnej. Kompetencje etyczne w organizacji. Proces nabywania świadomości etycznej a proces uczenia się organizacji
- Potrafi zdefiniować misję i wizję instytucji i organizacji z naciskiem na instytucję/organizację edukacyjną.

- Potrafi diagnozować wartości i fundamentalne założenia aksjologiczne instytucji i organizacji edukacyjnej. Planowanie procesu zarządzania strategicznego. Organizacja: jak określić jej wizję, zdefiniować wartości, sformułować misję?
- Dogłębnie zna i rozumie definicję efektywnego procesu edukacyjnego jako misji
- Gruntownie zna i rozumie rolę kodeksów etycznych; oczekiwania społeczne wobec kodeksów etycznych; funkcje kodeksu etycznego. Rodzaje i zastosowania kodeksów w kontekstach edukacyjnych
- Zna i rozumie znaczenie standardów etycznych przyjętych w instytucjach i organizacjach edukacyjnych jako odpowiedź na typowe sytuacje problemowe
- Ma pogłębioną wiedzę o wdrażaniu i realizacji kodeksów etycznych w instytucji/organizacji edukacyjnej i procesie dydaktycznym
- Realizuje powierzone, eksperymentalne opracowanie przykładowego kodeksu

Treści programowe dla zajęć:

- Tło teoretyczne: założenia dla etycznego modelowania kultury organizacyjnej: Pojęcie wiedzy ukrytej i wiedzy jawnej. Kompetencje etyczne w organizacji. Proces nabywania świadomości etycznej a proces uczenia się organizacji
- Misja i wizja instytucji i organizacji z naciskiem na organizację edukacyjną.
- Diagnozowanie wartości: fundamentalne założenia organizacji edukacyjnej. Planowanie procesu zarządzania strategicznego. Organizacja: jak określić jej wizję, zdefiniować wartości, sformułować misję?
- Efektywny proces edukacyjny jako misja
- Rola kodeksów etycznych. Oczekiwania społeczne wobec kodeksów etycznych. Funkcje kodeksu etycznego. Rodzaje i zastosowania kodeksów w kontekstach edukacyjnych
- Standardy etyczne w organizacjach edukacyjnych jako odpowiedź na typowe sytuacje problemowe
- Wdrażanie i realizacja kodeksów etycznych w organizacji edukacyjnej i strategii edukacyjnej
- Opracowanie badawcze

Nazwa zajęć: Praktyki zawodowe z przedmiotu Etyka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma wiedzę na temat specyfiki pracy nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej
- Stosuje i wypróbowuje wiedzę uzyskaną podczas studiów w praktyce, rozwijając umiejętności i kompetencje niezbędne do nauczania etyki w wybranej szkole ponadpodstawowej
- Umie samodzielnie zaprojektować, zaplanować, przygotować i udokumentować przebieg lekcji etyki na podstawie wybranego lub samodzielnie utworzonego konspektu (scenariusza) zgodnie z podstawą programową i programem nauczania przedmiotu etyka dla szkoły ponadpodstawowej oraz instrukcjami opiekunów oraktyk
- Potrafi prawidłowo hospitaować i monitorować (obserwować) lekcję prowadzoną przez doświadczonego nauczyciela według uprzedniej instrukcji, na podstawie odpowiednich kryteriów, i dokonać superwizji koleżeńskiej oraz informacji zwrotnej w zakresie przedmiotowym Etyki
- Potrafi podjąć efektywną, odpowiedzialną współpracę ze szkolnym opiekunem praktyk
- Potrafi definiować cele i metody nauczania oraz kryteria i narzędzia ewaluacyjne niezbędne w pracy nauczyciela etyki
- Potrafi sprawnie funkcjonować w środowisku szkoły ponadpodstawowej
- Potrafi rzetelnie i systematycznie dokumentować swoją pracę (dziennik praktyk, formularze, skrypty, etc. i stosowne instrukcje uzyskuje od akademickiego opiekuna praktyk)
- Uzyskuje orientację co do ofert pracy w szkolnictwie ponadpodstawowym

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika pracy nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej
- Rozwój umiejętności i kompetencji w zakresie stosowania wiedzy o dydaktyce i metodyce nauczania etyki (w wybranej szkole ponadpodstawowej)
- Planowanie, przygotowanie i dokumentowanie przebiegu lekcji etyki (na podstawie konspektu zgodnego z programem nauczania i podstawą programową przedmiotu etyka dla szkół ponadpodstawowych)
- Monitoring/obserwacja lekcji prowadzonej przez doświadczonego nauczyciela według uprzedniej instrukcji, wykonywanie superwizji koleżeńskiej i dostarczanie informacji zwrotnej oraz umiejętność wyciągania konstruktywnych wniosków z obu (superwizji i informacji zwrotnej) w zakresie przedmiotowym Etyki

- Efektywna, odpowiedzialna współpraca z opiekunem praktyk ze strony szkoły
- Definiowanie celów i metod nauczania oraz kryteriów i narzędzi ewaluacyjnych niezbędnych w pracy nauczyciela etyki
- Sprawne funkcjonowanie w środowisku szkolnym
- Rzetelna, systematyczna dokumentacja własnej pracy przy użyciu dziennika praktyk, formularzy, skryptów, etc. objaśnionych przez akademickiego opiekuna praktyk i zdefiniowanych przez organy uczelni
- Orientacja co do ofert pracy w szkolnictwie ponadpodstawowym

Nazwa zajęć: Seminarium polonistyczno-filozoficzne (magisterskie)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- W pogłębiony i systematyczny sposób poznał zagadnienia teoretyczne będące przedmiotem badań w jego pracy magisterskiej, a także ich źródła i konteksty
- Znacząco rozwinął i pogłębił sprawności poznawcze i umiejętności badawcze (metodologia badań w wybranym przez Magistrantkę/Magistranta obszarze naukowym; przykładowe licencjonowane kwestionariusze, konstrukcja, metoda, kryteria walidacji i walidacja; etyczno-proceduralne zabezpieczenie projektu badawczego; wniosek do Uniwersyteckiej Komisji Etycznej; odpowiedzialność młodego badacza i opiekuna naukowego; struktura projektu badawczego na przykładzie wniosku Preludium); humanistyka stosowana i humanistyka aktywna badawczo
- Zna w sposób pogłębiony arkana pracy z tekstami źródłowymi i literaturą naukową, w tym sposoby lektury zorientowanej zadaniowo (w kontekście zadania badawczego), semantyki, semiotyki, metod intersemiotycznych, hermeneutycznych, opartych na określonych regułach w odróżnieniu od interpretacji 'swobodnej', domyślnej i kurtuazyjnej (Gadamer, Frege, Quine), relatywizmu semantycznego (także w etyce)
- Opanował umiejętność interpretacji złożonych źródeł lub systemów wiedzy, parafrazy i sensotwórczej pracy na źródłach
- Potrafi sprawnie konceptualizować zagadnienia związane z tematyką i kontekstem badań (również z uwagi na techniki limitacji znaków) i rozumie znaczenie dorobku potencjalnego wnioskodawcy o grant badawczy lub edukacyjny
- W pogłębiony sposób zna techniki poprawnej, nośnej argumentacji i uzasadniania (dostatecznego versus wyczerpującego), formułowania obrony lub polemiki, interpretacji lub eksplikacji; formułowania wyjaśnienia spełniającego kryteria naukowe w obrębie dyscypliny
- Rozwinął umiejętność precyzji i adekwatnej językowej ekspresji założeń, idei, znaczeń, argumentów, rozumowań i wnioskowań, a także umiejętność autokorekty i stabilizowania znaczenia własnej wypowiedzi (polisemia, znaczenie nieuchwytnie, eksplikaty, źródła i dokumentacja, itd.)
- Potrafi dokonać samodzielnej refleksji i sądu oraz formułować oryginalne twierdzenia, sądy, idee i zamysły badawcze, odróżniając "własne" od "cudzego" (tożsamość autora)

Treści programowe dla zajęć:

- Przekrój zagadnień teoretycznych będących tematem pracy magisterskiej, ich źródła, konteksty, implikacje
- Umiejętności badawcze: metodologia badań w wybranym przez Magistrantkę/Magistranta obszarze naukowym)
- Arkana starannej, efektywnej twórczej pracy z tekstami źródłowymi i literaturą naukową
- Metody interpretacji złożonych źródeł
- Konceptualizacja zagadnień związane z tematyką badawczą i kontekstem badań. Zamyśl, projekt, wniosek badawczy i jego bezpieczeństwo metodologiczne i etyczno-proceduralne. Dorobek studenta-wnioskodawcy a szanse na aplikację o grant badawczy lub edukacyjny
- Techniki poprawnej, nośnej argumentacji i uzasadniania. Dbałość o zasadność, ugruntowanie i udokumentowanie wypowiedzi twierdzących, zapytywania i dociekania badawczego. Problem (nie)wyważania otwartych drzwi
- Autokorekta, precyzja i adekwatna językowa ekspresja założeń, idei, argumentów, znaczeń, rozumowań i wnioskowań, znaczenie metafor w dyskursie i narracji naukowej
- Samodzielne myślenie, sąd oraz formułowanie oryginalnych idei i zamysłów badawczych: kiedy wypowiada się autor interesującej mnie myśli, idei, koncepcji (dzieła, artykułu naukowego), a kiedy mówi autor pracy naukowej (np. magisterskiej), którą mam sygnować? Analityczny styl bezosobowy a identyfikacja z własną wypowiedzią. Kiedy wypowiedź jest bezosobowa lub demagogiczna (Heideggerowskie mówi "się", Orwellowskie "wojna to pokój,

wolność to niewola, ignorancja to siła”), a kiedy intersubiektywnie uznawana i podzielana wśród badaczy, zobiektywizowana?

Nazwa zajęć: Seminarium polonistyczno-filozoficzne (magisterskie) i egzamin dyplomowy

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi obrać i stosować w swoich badaniach, dociekaniach, budowaniu strategii wyjaśniania lub rozwiązywania problemów metody poprawne epistemologicznie
- Potrafi doskonalić edycję złożonych prac tekstowych z uwagi na kryteria: rzetelności naukowej, spójności, systematyczności, kompletności argumentów, logiki wywodu i rozumowania, przejrzystości wywodu (co wykazał w pracy magisterskiej)
- Wypracował indywidualną strategię i sprawność w przygotowaniu całości kontekstualnych (co wykazał w pracy magisterskiej)
- Wyrobił nawyk ścisłego i respektowania zasad prawa autorskiego i dobrych praktyk akademickich, by ustrzec się plagiatu i ghost writingu
- Podjął odpowiedzialność za własną pracę naukowo-badawczą i dążenie do sensownych i znaczących ustaleń, do rozwiązania istotnych problemów naukowych lub opracowania nowych metod badawczych i pomysłowych sposobów opracowania wybranego zagadnienia
- Dąży do jak najwyższej jakości naukowej swej pracy magisterskiej, realizując cele właściwe Uczelni badawczej (rozumie założenia “Inicjatywy Doskonałości” w kontekście wybranej dyscypliny i realizacji własnego projektu naukowego)
- Dąży do osiągnięcia doskonałego poziomu naukowego w pracy magisterskiej z myślą o przyszłych aktywnościach badawczych: akademickich lub edukacyjnych, związanych z działalnością zawodową
- Na egzaminie magisterskim wykazał przekrojącą i szczegółową, pogłębioną i rozległą wiedzę, a także umiejętności, sprawności i kompetencje świadczące o intelektualnej dojrzałości jako Absolwent kierunku praktycznej gotowości do podjęcia roli zawodowej
- Jest gotów do podjęcia zarówno obowiązków związanych z rolą zawodową nauczyciela języka polskiego i etyki w szkolnictwie ponadpodstawowym, jak i – komplementarnie – do samodzielnej kontynuacji badań naukowych i podążania akademicką ścieżką rozwojową

Treści programowe dla zajęć:

- Doskonalenie metodologii pod względem poprawności epistemologicznej
- Edycja złożonych prac tekstowych z uwagi na kryteria: rzetelności naukowej, spójności, systematyczności, kompletności argumentów, logiki wywodu i rozumowania, przejrzystości wywodu (co wykazał w pracy magisterskiej)
- Efektywne, indywidualne strategie i sprawności w przygotowaniu opracowań naukowych
- Nawyk ścisłego i konsekwentnego respektowania zasad prawa autorskiego by uniknąć plagiatu, wystrzegać się ghostwritingu, korzystania z trywialnych i nienaukowych źródeł, itd.
- Odpowiedzialność za własną pracę naukowo-badawczą jako wartość o znaczeniu powszechnym
- Akademicki ideał doskonałości pracy naukowej oraz doniosłości działań wiedzo-, senso- i wartościotwórczy, także w kontekście uzyskiwanej profesji
- Planowanie przyszłych aktywności badawczych: akademickich lub powiązanych z aktywnością zawodową
- Wiedza, umiejętności i kompetencje intelektualne niezbędne podczas egzaminu magisterskiego i gotowość do swej roli zawodowej
- Podjęcie zawodowej roli nauczyciela języka polskiego i etyki w szkolnictwie ponadpodstawowym czy – komplementarnie – dalsze samodzielne inicjowanie badań i projektów naukowych charakterze akademickim

Nazwa zajęć: Transformacje intymności w kulturze Zachodu

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Student dogłębnie zna i rozumie problematykę „współczesnej przemiany intymności”
- Student dogłębnie zna i rozumie filozoficzne konteksty dyskusji nad intymnością
- Student potrafi zidentyfikować i objaśnić kulturowe aspekty przemiany w sferze intymności
- Student potrafi rozpoznać i zinterpretować społeczne i ekonomiczne determinanty sfery intymności
- Student potrafi waloryzować problemy podnoszone w dyskursie nad intymnością

Treści programowe dla zajęć:

- Intymność jako dziedzina kultury w sensie społeczno-regulacyjnym

- Giddens i Beck o współczesnych przemianach intymności
- Chłodzenie intymności I: Illouz o racjonalizacji
- Chłodzenie intymności II: Hochschild o komercjalizacji
- Podgrzewanie intymności I: Klimczyk o logice transgresji
- Podgrzewanie intymności II: Bauman o konsumeryzmie
- Spory o pornografię
- Michel Foucault o seksualności i władzy
- Rae Langton o seksualnym solipsyzmie
- Erich Fromm o sztuce miłości
- Ferdinand Fellmann o erotycznych źródłach człowieczeństwa
- Intymność zapośredniczona przez nowoczesne technologie
- Roboty w relacjach intymnych
- Naturalistyczne ujęcia intymności.

Nazwa zajęć: Współczesne dylematy etyczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna zagadnienie dysonansu poznawczego, emocjonalnego i normatywnego w etyce i rozumie, jak wielkim wyzwaniem i zadaniem jest on dla ludzkiego umysłu
- Potrafi konstruować stymulujące dydaktycznie dylematy moralne dla określonych grup wiekowych według kryteriów (konstruuje zadania rozwijając swój warsztat nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej)
- Odróżnia dylematy moralne od dylematów etycznych
- Rozumie konstrukcję tzw. sacrificial dilemmas (na przykładzie racjonowania / triage)
- Zna i odróżnia ciężar argumentu, racji i uzasadnienia normatywnego (konwencjonalnego lub postkonwencjonalnego)
- Zna i rozumie, jakie znaczenie mają argumenty prekonwencjonalne: neutralne lub ambiwalentnie normatywnie, np. lęk, strach przed karą, uzależnianie działania moralnego od nagrody, etc.
- Odróżnia kompetencję sądenia moralnego (rozważania na poziomie opcji wyboru działania) od kompetencji sądenia etycznego (rozważania na poziomie uzasadnień, procedur)

Treści programowe dla zajęć:

- Dysonans poznawczy, emocjonalny i normatywny w etyce: wyzwanie i zadanie dla ludzkiego umysłu
- Przykładowe dylematy moralne dla określonych grup wiekowych według kryterium 'umiaru emocjonalnego' (rozbudowa warsztatu nauczyciela etyki w szkole ponadpodstawowej i przygotowanie do dilemmatic inquiry)
- Dylematy moralne a dylematy etyczne (i techniczne) tzw. sacrificial dilemmas (na przykładzie racjonowania / triage)
- Ciężar argumentu, racji i uzasadnienia normatywnego (konwencjonalnego lub postkonwencjonalnego)
- Argumentacje prekonwencjonalne lub ambiwalentnie normatywnie, np. lęk, strach przed karą, uzależnianie działania moralnego od nagrody, etc.
- Kompetencja sądenia i rozstrzygnięcia problemów/dylematów (wybór spośród opcji działania) a kompetencja etyczna to nie to samo (wybór spośród uzasadnień, procedur, racji); o niezbywalności kompetencji dyskursywnej

Nazwa zajęć: Współczesna filozofia francuska

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Dogłębnie zna i rozumie pozycję głównych nurtów współczesnej filozofii francuskiej względem innych tradycji.
- Dogłębnie zna i rozumie główne zagadnienia francuskiego egzystencjalizmu (Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir) oraz założenia filozofii buntu – (Alberta Camus, Jeana Brullera, Simone Weil)
- Dogłębnie zna i rozumie główne zagadnienia strukturalizmu (Ferdinand de Saussure, Claude Lévi-Strauss)
- Zna i rozumie ogólną charakterystykę francuskiego nurtu analitycznego (Jules Vuillemin, Gilles Gaston Granger)
- Zna i rozumie główne zagadnienia z zakresu współczesnej francuskiej filozofii dialogu (Emmanuel Lévinas, Gabriel Marcel, Paul Ricœur)

- Potrafi wykorzystać źródła literaturowe z zakresu współczesnej filozofii francuskiej.

Treści programowe dla zajęć:

- Pozycja francuskiej filozofii wobec innych tradycji (kontynentalna/analityczna, French Theory, post-modernizm a transmodernizm)
- Egzystencjalizm (Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir)
- Filozofia buntu – (Alberta Camus, Jeana Brullera, Simone Weil)
- Strukturalizm (Ferdinand de Saussure, Claude Lévi-Strauss)
- Francuski nurt analityczny (Jules Vuillemin, Gilles Gaston Granger)
- Współczesna francuska filozofia dialogu (Emmanuel Lévinas, Gabriel Marcel, Paul Ricœur)

Nazwa zajęć: Badania literackie I

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma i potrafi spożytkować wiedzę o różnych przedmiotach badań literackich
- ma i potrafi spożytkować wiedzę o metodach badań literackich wypracowanych w różnych epokach
- posiada umiejętność krytycznej lektury tekstów naukowych z zakresu humanistyki (także w języku obcym), dyskusowania o nich i korzystania z nich w samodzielnym opracowywaniu zagadnień literackich i kulturowych
- potrafi określić przedmiot i cel własnych badań literackich oraz skoordynować je z odpowiednimi metodami badawczymi
- umie zaprezentować i uzasadnić własne stanowisko w dyskusji na tematy ogólnohumanistyczne
- ma świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych
- ma świadomość etycznych uwarunkowań i konsekwencji badań literackich

Treści programowe dla zajęć:

- Metody, metodologia, teoria w naukach humanistycznych: rozróżnienia terminologiczne
- Interdyscyplinarność w badaniach literackich
- Przedmiot(-y) badań literackich, np.: tekst, dokument, utwór, dzieło; epoka literacka, proces historycznoliteracki, styl literacki, prąd literacki, konwencja literacka, gatunek literacki; system literacki, kultura literacka, komunikacja literacka, instytucje życia literackiego; twórca/autor, odbiorca/czytelnik, recepcja literatury, przekład literacki
- Analiza tekstu: filologiczna, strukturalna, semiotyczna, krytyczna analiza dyskursu
- Sposoby przeprowadzania i znaczenie kwerend w badaniach literackich (biblioteki i czytelnie, archiwa publiczne i prywatne, zasoby cyfrowe)
- Osoba twórcy w badaniach literackich (biografizm, krytyka personalistyczna)
- Komparatystyka literacka i badania intertekstualne
- Perspektywa socjologiczna w badaniach literackich (np. komunikacja literacka, czytelnicy i czytelnictwo, instytucje życia literackiego); metoda studium przypadku
- Perspektywa kulturowa i antropologiczna w badaniach literackich
- Sztuka interpretacji dzieła literackiego
- Narzędzia cyfrowe w warsztacie literaturoznawczym (np. badania korpusowe, *distant reading*, stylometria)

Nazwa zajęć: Badania literackie II

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- posiada pogłębioną i usystematyzowaną wiedzę o kierunkach w badaniach literackich XIX, XX i XXI wieku
- potrafi ze zrozumieniem omówić towarzyszące im koncepcje teoretyczne, używając w tym celu terminologii specjalistycznej
- umie krytycznie wartościować znaczenie i przydatność różnych perspektyw badawczych w analizie i interpretacji utworów oraz innych zjawisk literackich
- stosuje wybrane teorie i metody we własnym projekcie badawczym, uzasadniając ich przydatność
- ma wysoko rozwiniętą świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych
- ma głęboką świadomość etycznych uwarunkowań i konsekwencji badań literackich

Treści programowe dla zajęć:

- Związki refleksji literaturoznawczej z innymi dziedzinami humanistyki (XIX, XX i XXI wiek) – wprowadzenie
- Przełom romantyczny (wczesnoromantyczne koncepcje poezji i języka poetyckiego, programy, manifesty, polemiki) i koncepcja korespondencji sztuk a myśl teoretyczna i filozoficzna o literaturze
- Romantyczne koncepcje teoretycznoliterackie i estetyczne – jenajczycy, Hegel, romantyczna hermeneutyka (Schleiermacher i inni), teorie powieści. Ich polska recepcja w XIX wieku oraz wpływ na późniejsze teorie.
- Pozytywistyczne teorie literatury (i kultury): biografizm, genetyzm, socjologizm, psychologizm, ewolucjonizm, nomotetyzm
- Przełom antypozytywistyczny: symbolizm i ekspresjonizm wczesnego modernizmu, idiografizm, hermeneutyka Diltheya, filozofie życia, intuicjonizm Bergsona
- XX i XXI-wieczne teorie i metodologie wobec romantyzmu, pozytywizmu i modernizmu: psychoanaliza, krytyka tematyczna, warszawska szkoła idei, dekonstrukcja, feminizm, postkolonializm. Kulturowa teoria literatury oraz francuska genetyka tekstów i krytyka genetyczna (eksplorowanie wielkich spuścizn literackich dziewiętnastowiecznych pisarzy)
- Ujęcia ergocentryczne w badaniach literackich XX wieku – charakterystyka ogólna (analiza formalna i strukturalna, *close reading*, krytyka tematyczna, sztuka interpretacji, ujęcia archetypowe i mitogenetyczne)
- Fenomenologiczna koncepcja słowa, percepcji i dzieła literackiego
- Orientacja strukturalno-semiotyczna w badaniach nad literaturą i kulturą (ze szczególnym uwzględnieniem dorobku polskiego)
- Koncepcje teoretyczne Michela Foucaulta i ich znaczenie dla humanistyki współczesnej
- Dekonstrukcja i dekonstrukcjonizm w kontekście poststrukturalizmu; ich aspekt antropologiczno-społeczny
- Psychoanaliza i neopschoanaliza w badaniach literackich
- Epoka „zwrotów” (lingwistyczny, narratywistyczny, performatywny, kulturowy, etyczny i in.) w humanistyce współczesnej i jej przejawy na gruncie badań literackich – charakterystyka ogólna i wybrane nurty
- Postkolonializm w badaniach literackich; polskie badania dyskursów postzależnościowych
- Krytyka feministyczna, studia genderowe i teoria *queer* w badaniach literackich
- Posthumanizm i postsekularyzm w literaturoznawstwie przełomu XX i XXI wieku

Nazwa zajęć: Laboratorium literatury: XII-XVIII wiek

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada pogłębioną wiedzę na temat historii literatury i przebiegu procesu historycznoliterackiego w epokach objętych programem zajęć.
- Zna i rozumie w pogłębiony, uporządkowany i podbudowany teoretycznie sposób wybrane zagadnienia szczegółowe, sproblematyzowane w składających się na zajęcia mikromonograficznych cyklach tematycznych.
- Zna najważniejsze tendencje uwidaczniające się we współczesnych badaniach literackich nad zjawiskami i zagadnieniami objętymi programem zajęć, jest świadom różnorodności narzędzi i metod poznawczych w nich wykorzystywanych.
- Posiada świadomość historyczności i procesualności zjawisk literackich oraz kulturowych, potrafi czytać literaturę w trzech porządkach: a) wydarzenia (dzieła i autora), b) koniunktur (wyznaczających kontekst macierzysty dzieła: formacji, epoki, prądu), c) „długiego trwania” (usytuowania dzieła w postrzeganym jako całość procesie przemian literatury i kultury polskiej, zwłaszcza wobec tradycji i jako tradycji dla epok późniejszych).
- Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do analizy i interpretacji zjawisk estetycznoliterackich objętych programem zajęć oraz do wyjaśniania zależności między nimi, wykorzystując w tym celu adekwatne narzędzia i metody.
- Potrafi interpretować dzieła literackie i zjawiska historycznoliterackie w ich relacji z wydarzeniami i procesami historycznymi, sytuując je we właściwym dla nich kontekście filozoficznym, społecznym, kulturowym oraz w powiązaniu z innymi sztukami.
- Dostrzega modalności interpretacyjne wynikające z zastosowania w procedurach lekturowych różnych narzędzi i języków badawczych.

- Dostrzega znaczenie epok objętych programem zajęć jako tradycji dla współczesności, jest gotów wykorzystywać wiedzę i umiejętności zdobyte podczas zajęć do samodzielnej, krytycznej refleksji nad uwarunkowaniami własnej teraźniejszości.

Treści programowe dla zajęć

- Dzieła literatury polskiej epok średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia.
- Proces historycznoliteracki w epokach średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia (oraz jego podstawowe jednostki: formacje, epoki, prądy, nurty, style, gatunki).
- Metarefleksja estetycznoliteracka w epokach średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia (w tym: doktryny literackie i poglądy na temat literackości, autotematyzm literatury, poetyki sformułowane, podstawowe pojęcia i kategorie estetyczne, retoryka jako teoria i praktyka komunikacyjna).
- Literatura polskiego średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia na tle porównawczym (wobec innych literatur europejskich).
- Literatura polskiego średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia wobec tradycji antycznej i biblijnej.
- Literatura średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia jako tradycja dla epok późniejszych (oraz rola tej tradycji we współczesności).
- Filozoficzne, społeczne i kulturowe konteksty literatury w epokach średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia.
- Literatura średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia wobec zjawisk i procesów historycznych (zwłaszcza w odniesieniu do dziejów Królestwa Polskiego i Rzeczypospolitej Obojga Narodów) oraz innych zjawisk kulturowych (jak np. humanizm, reformacja i kontrreformacja, sarmatyzm, oświecenie).
- Życie literackie, instytucje kulturotwórcze oraz geografia literacka w epokach średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia.
- Literatura wobec piśmiennictwa, piśmiennosc i oralność oraz dwujęzyczność literatury epok średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia.
- Literatura średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia wobec innych sztuk.
- Literatura renesansu, baroku i oświecenia w ujęciu paradygmatycznym (tj. jako wspólnota: wzorca literackości i wyobrażeń teoretycznych na temat literatury, pojęć i kategorii estetycznoliterackich oraz ich presupozycji filozoficznych, sytuacji komunikacyjnych i uporządkowań genologicznych).
- Warsztat badawczy współczesnego historyka literatury średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia (pryncypia filologiczne, instrumentarium pojęciowe, narzędzia i metody poznawcze, odniesienia do współczesnych dyskursów i metodologii nauk humanistycznych).
- Szkoły, nurty i tradycje polskich (w tym poznańskich) badań historycznoliterackich nad literaturą średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia, obecny stan badań oraz ich tendencje rozwojowe (w odniesieniu do wybranych zagadnień).

Nazwa zajęć: Laboratorium literatury: XIX w.

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna dzieła literatury polskiej epok romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski oraz potrafi je usytuować w procesie rozwojowym literatury rodzimej i na tle literatury powszechnej oraz w relacjach z ówczesną kulturą, nauką, wydarzeniami historycznymi, kontekstami biograficznymi, przemianami w sferze idei, a także cywilizacyjnymi i obyczajowymi
- potrafi interpretować dzieła literatury polskiej epok romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski z uwzględnieniem wyżej wymienionych kontekstów
- posiada umiejętność analizowania elementów uniwersalnych i cech wyjątkowych (rodzimych) w literaturze polskiej epok romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski, a także potrafi wskazać i zanalizować przykłady obecności kultury wymienionych okresów w wieku XX i XXI
- ma wiedzę o przemianach języka literatury (od wczesnego romantyzmu po pierwsze próby futurystyczne) oraz form literackich
- posiada wiedzę o dziewiętnastowiecznej estetyce, w tym o związkach literatury romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski z innymi sztukami
- potrafi dostrzec i skomentować egzystencjalny wymiar literatury romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski
- posiada umiejętność sporządzenia pracy pisemnej związanej tematycznie z literaturą romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski

Treści programowe dla zajęć:

- Dzieła literatury polskiej epok romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski w ich usytuowaniu w procesie rozwojowym literatury rodzimej i na tle literatury powszechnej; szczegółowy przebieg procesu historycznoliterackiego w latach 1795-1918: formacje, epoki, kierunki, prądy, style na szerokim tle przekształceń kultury i różnorodnych zjawisk z jej dziejów, takich jak odkrycia geograficzne i naukowe, ewolucjonizm, scjentyzm, teorie paranaukowe, magnetyzm, ezoteryzm, ruchy religijne, narodowe, polityczne, społeczne, emancypacyjne, organicyzm, utylitaryzm, pragmatyzm, socjalizm, neurozyzm, dekadentyzm i in.
- Indywidualna, grupowa, pokoleniowa, narodowa świadomość twórcza wobec mód, prądów, ideologii, ruchów uniwersalistycznych (lokalność, regionalizm, krajowość, różne postacie patriotyzmu, panslawizm, pangermanizm, europejskość, kosmopolityzm, internacjonalizm, „wszechświatowość”).
- Aspekty literackie dziewiętnastowiecznej geografii kulturowej. Zróżnicowanie terytorialne literatury ze względu na przynależność państwową i status polityczny (poszczególne zabory, ziemie zabrane), literatura krajowa; literatura emigracyjna; literatura zsyłkowa. Gruntowny obraz życia literackiego, ośrodków i instytucji (m.in. czasopisma, kawiarnie literackie, polonistyki uniwersyteckie) romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski.
- Przemiany języka literatury – od wczesnego romantyzmu po pierwsze próby futurystyczne; poszerzanie skali wyrazowej, język literatury a teorie pochodzeniu języka, utopia języka pierwotnego; koncepcja metasłowa; ekspansja języka naukowego; absorpcja idiolektów i dialektów, spory o stosunek języka literackiego do gwar, upotocznienie; poszukiwania lingwistyczne u progu Młodej Polski i ich dalsze konsekwencje; wirtuozeria językowa, język poetycki jako antyteza języka potocznego; język publicystyki a język krytyki i jego różnicowanie się; język a forma literacka; reakcja na cenzurę, rozwój języka ezopowego a literatura.
- Przemiany form literackich w porządku ewolucji i zerwania; romantyczne źródła idei oryginalności w sztuce, reakcje na nią i reinterpretacje; zmiany w rozumieniu generalistów takich, jak poezja i proza; zjawiska liryzacji prozy, dramatyzacji i epizacji liryki, hybrydyczność rodzajowa i gatunkowa; dekompozycja i próby rekonstruowania poetyki klasycznej; nowe gatunki, style, terminy; zdobycze naukowe a poszukiwania formalne w literaturze; powieść eksperymentalna; rozkwit literatury popularnej i służebnej i jej zróżnicowanie formalne; ekspansja tzw. „izmów” w 2 połowie XIX wieku; rozwój krytyki literackiej i artystycznej oraz eseistyki filozoficzno-estetycznej; fragmentaryczność a totalność dzieła sztuki; koncepcja dzieła otwartego a dążenie do zwartości kompozycyjnej; liryka czysta i poezja dyskursywna.
- Przejawy synkretyzmu: romantyczny i młodopolski synkretyzm gatunkowy oraz towarzyszące mu procesy, ewolucja gatunków synkretycznych i jej uwarunkowania; romantyczny egzotyzm a młodopolski synkretyzm kulturowy; dziewiętnastowieczna myśl porównawcza, komparatyzm mitologiczny i religijny.
- Przemiany dziewiętnastowiecznej estetyki; pogłębiona charakterystyka szkół literackich, tendencji, prądów; ich zmienność i trwałość; sentymentalizm, gotycyzm, romantyzm, realizm, naturalizm, parnasizm, symbolizm, ekspresjonizm, franciszkanizm, odrodzenie klasyczne.
- Wielopłaszczyznowe związki literatury romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski z innymi sztukami (np. malarstwo, rzeźba, muzyka, teatr, opera, film); malarskość, a zwłaszcza muzyczność literatury; teorie i praktyki korespondencji, syntezy i separacji sztuk; zjawisko synestezji.
- Biografie twórcze wybitnych pisarzy czasów porozbiorowych wobec przemian obyczajowych, cywilizacyjnych, duchowych świadomościowych; zagadnienia identyfikacji narodowej, apostazji, konwersji; pokolenia literackie i przeżycie pokoleniowe; ugrupowania literackie, koła, koterie, kluby, cyganerie.
- Egzystencjalny wymiar literatury romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski (literatura jako wyraz doświadczenia egzystencjalnego, parenetyka, literatura a etyka).
- Historia jako determinanta i kontekst zjawisk literackich w okresie porozbiorowym (konspiracja, irredenta, karbonaryzm, wolnomyślicielstwo, rewolucja społeczna, narodnictwo, socjalizm, ruch narodowy, liberalizm, tradycjonalizm, młodokonserwatyzm, anarchizm); literatura jako wyraz przeżyć zbiorowych oraz źródło wzorców społecznych, katalizator procesu samouświadomienia narodowego, postaw patriotycznych lub różnych form buntu.
- Literatura wobec koncepcji historycznych i historiozoficznych; historyzm romantyczny i eklektyzm; mediewalizm dziewiętnastowieczny, renesansyzm, sarmatyzm, katastrofizm.
- Romantyzm jako stan badań i stan świadomości; romantyczne i młodopolskie lektury Miłósza, Różewicza, Rymkiewicza; argumenty za i przeciw zmierzchowi paradygmatu romantycznego;

pozytywizm i Młoda Polska w koncepcjach badawczych i strategiach ideologicznych; geneza legendy młodopolszczyzny; pojęcie dziewiętnastowieczności wobec pojęcia modernizmu.

- Praca pisemna dotycząca literatury romantyzmu, pozytywizmu lub Młodej Polski, przygotowana zgodnie z regułami wybranej formy naukowej (recenzji naukowej, konspektu, biogramu, kalendarium adnotowanego lub in.)

Nazwa zajęć: **Laboratorium literatury XX wieku**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi interpretować zjawiska estetycznoliterackie charakterystyczne dla XX wieku.
- Umie czytać utwory literackie w kontekstach kulturowych, społecznych, filozoficznych, a także w perspektywie innych sztuk oraz odnieść te odczytania do praktyki dydaktycznej w szkole ponadpodstawowej.
- Posiada świadomość historyczności i procesualności zjawisk literackich oraz kulturowych oraz umie wskazać tę możliwe zastosowanie tej wiedzy podczas planowania ścieżek edukacyjnych (oraz konkretnych scenariuszy lekcji) w szkole ponadpodstawowej.
- Potrafi czytać dzieła w trzech porządkach: a) wydarzenia (utwór), b) rytmu przemian historycznych, społecznych, filozoficznych i estetycznych (formacja) oraz c) „długiego trwania” (powiązania utworu z macierzystym kontekstem kulturowym i tradycją).
- Dostrzega odmienne modalności interpretacyjne (wynikające z zastosowania w procedurach lekturowych różnych narzędzi i języków badawczych); wskazuje te metody, które zwłaszcza poręczne mogą być dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Posiada świadomość procesualności historii literatury.

Treści programowe dla zajęć:

- Awangarda i awangardyzm
- Klasycyzm nowoczesny
- Programowość, metaliterackość, autotematyzm
- Katastrofizm i utopizm
- Psychologizm w literaturze
- Historia, historyzm i powieść historyczna jako zjawiska i problemy literatury po 1918 roku
- Literatura i kultura popularna
- Krytyka literacka i spory krytycznoliterackie okresu międzywojennego i powojennego
- Literatura wobec wojny, okupacji i Zagłady
- Literatura powojenna wobec tradycji literackiej
- Przełomy polityczne a literatura i życie literackie
- Procesy i projekty emancypacyjne
- Literatura zaangażowana – literatura krytyczna;
- Nostalgia, pamięć, wygnanie jako problemy literatury powojennej w kraju i na emigracji
- Absurd, groteska, ironia, satyra
- Literatura faktu, reportaż i formy pokrewne
- Wielokulturowość i wieloetniczność w literaturze
- Literatura a gender

Nazwa zajęć: **Lingwistyka tekstu i dyskursu**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- rozumie i poprawnie stosuje pojęcia: tekst, dyskurs, komunikacja, styl i gatunek w celu opisu omawianych zjawisk językowych charakterystycznych dla współczesnej polszczyzny
- potrafi wskazać różne typy dyskursów i scharakteryzować je
- zna różne koncepcje gatunku, rozumie wieloaspektowość opisu gatunków; potrafi wskazać wyznaczniki gatunkowe, a także zanalizować zmiany (w tym zjawisko hybrydyzacji) w obrębie wybranych gatunków
- zna i potrafi wskazać różne sposoby badania dyskursu wynikające z tradycji francuskiej i anglosaskiej (m.in. krytyczna analiza dyskursu, narzędzia kognitywne w analizie dyskursu i in.)
- potrafi zdefiniować tekst z perspektywy lingwistycznej (relacja tekst a inne jednostki języka, w tym zdanie) i semiotycznej, a także wskazać wykładniki tekstowości
- umie wyróżnić i nazwać typy tekstów charakterystyczne dla różnych dyskursów
- potrafi wskazać relację między tekstem a kontekstem, zna różne sposoby definiowania kontekstu, a także potrafi wykorzystać kontekst do analizy tekstu

- potrafi zinterpretować i zanalizować dowolny tekst, korzystając z różnych metodologii językoznawczych (w tym strukturalizm, pragmatyka, kognitywizm)
- rozumie pojęcie metatekstu i umie określić rolę metatekstyzmów w tekście
- potrafi określić rolę i funkcję podmiotu w tekście, a także określić jej wpływ na kształtowaną relację nadawczo-odbiorczą
- potrafi scharakteryzować i wykonać wybrane operacje na tekście (w tym streszczenie, dekompozycja, transformacje)
- potrafi poprawnie korzystać z przedstawianej na zajęciach terminologii językoznawczej
- potrafi czytać artykuły dotyczące różnych sposobów analizy i interpretacji wybranych tekstów, dyskutując z przyjętymi założeniami; wskazywać ich zastosowanie w praktyce
- umie powiązać wiedzę z zakresu językoznawstwa z elementami wiedzy historycznoliterackiej i teorii literatury, a także medioznawstwa, psycholingwistyki i socjolingwistyki
- rozumie problem modalności i intencjonalności tekstu i potrafi pokazać różnice między typami modalności obecne w analizowanym tekście

Treści programowe dla zajęć:

- Tekst, dyskurs, komunikacja
- Typy tekstów
- Tekst i kontekst
- Metatekst
- Odmiany dyskursu
- Jak analizować dyskurs? – różne koncepcje badawcze
- Podmiot w języku i tekście
- Intencjonalność i problemy modalności. Rama modalna
- Gatunek – styl – tekst
- Typologia gatunków
- Operacje na tekście (np. streszczenie, dekompozycja, transformacje)

Nazwa zajęć: Polszczyzna historyczna – laboratorium komparatystyczne (1) (PH)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi zreferować poglądy na temat historycznego rozwoju języka polskiego oraz innych języków słowiańskich, ich relacji do języka prasłowiańskiego rozumianego jako hipoteza naukowa oraz do języka staro-cerkiewno-słowiańskiego jako najdawniejszego słowiańskiego języka literackiego, dziś martwego
- potrafi wyjaśnić rolę wiedzy o historycznym rozwoju języków słowiańskich w całości kształcie wiedzy o języku, kulturze i komunikacji międzyludzkiej
- potrafi czytać ze zrozumieniem i samodzielnie komentować prace teoretyczne z zakresu językoznawstwa (zwłaszcza diachronicznego) oraz prawidłowo posługiwać się podstawowymi pojęciami i terminami z zakresu językoznawstwa diachronicznego
- potrafi omówić rolę i efekty wzajemnego oddziaływania na siebie języków słowiańskich w trakcie ich rozwoju historycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli języka polskiego
- potrafi czynnie uczestniczyć w zespołowym rozwiązywaniu problemów z zakresu lingwistycznej interpretacji polskich i słowiańskich tekstów dawnych

Treści programowe dla zajęć

- Ogólna charakterystyka języka prasłowiańskiego
- Ogólne warunki i przebieg postawiania literackich odmian języków słowiańskich
- Rozwój alfabetów słowiańskich
- Rozpad wspólnoty prasłowiańskiej (fonetyka, słownictwo)
- Wpływ polszczyzny na inne języki słowiańskie

Nazwa zajęć: Tradycje i dyskursy nowoczesności

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi określić granice nowoczesności i wskazać jej cechy konstytutywne;
- potrafi wskazać pola sporu o charakter i cechy nowoczesności oraz przełożyć wątki tych dyskusji na sekwencje zagadnień omawianych na zajęciach z literatury i etyki w szkole ponadpodstawowej;
- rozpoznaje, potrafi opisać i poddać analizie dyskursy kluczowe dla nowoczesności, a także omówić ich formę w celu zintegrowania tych treści z materiałem nauczania w szkole ponadpodstawowej;

- potrafi wskazać i zinterpretować odzwierciedlające się w literaturze idee, koncepcje, prądy, ruchy znaczące dla nowoczesności
- potrafi wskazać, rozpoznać, opisać wczesne, przednowoczesne tradycje nowoczesności
- ma świadomość ewolucji zjawisk literackich i kulturowych dokonującej się w obrębie formacji nowoczesnej, począwszy od XVIII wieku, przez wiek XIX aż po XX oraz tego, jak tę wiedzę wykorzystała w procesie dydaktycznym;
- ma wysoko rozwiniętą świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości, wartości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych oraz wyzwań przed jakim staje nauczyciel, broniący jej wagi we współczesnym świecie.

Treści programowe dla zajęć:

- Różne teorie i wyznaczniki nowoczesności, spór o jej granice i cechy konstytutywne; dialektyka Oświecenia; nowoczesność romantyczna, estetyka Baudelaire'a, pozytywizm i Młoda Polska a nowoczesność, nowoczesność i awangarda; infrastruktura i „logika kulturowa”
- Problem rozumu i racjonalności jako kluczowy dla nowoczesności; dziedzictwo rewolucji francuskiej a wektory poszukiwań estetycznych; nowatorstwo a „estetyka zdrowego rozsądku”; „kultura ekspercka”
- Tradycja jako przedmiot refleksji współczesnej humanistyki; studia nad pamięcią
- Romantyczne korzenie awangardyzmu; estetyka formy a estetyka buntu – symbolizm, ekspresjonizm, futurizm, abstrakcjonizm, konstruktywizm, nadrealizm
- Dziewiętnastowieczne i współczesne formy uzewnętrzniania się residuum oralnego.; różne postaci eksploracji folkloru; pieśniowość – od literatury staropolskiej po stylizacje folkowe z przełomu XX i XXI; współczesna oralność; różne źródła kultury popularnej
- Dziewiętnastowieczne i dwudziestowieczne „opisania ziemi” – terytorium, pejzaż, mieszkańcy w perspektywie geopoetyki
- Utopie, antyutopie, dystopie; dwudziestowieczna *fantasy* a młodopolskie, romantyczne i dawne wyobrażenia *locus horridus*;
- Rola afektów w życiu człowieka i społeczeństwa. Afekty, uczucia, „nerwy”, emocje; literatura, dramat XVII-XX wieku jako laboratorium życia duchowego i uczuciowego człowieka
- Dwudziestowieczne i dziewiętnastowieczne cyganerie artystyczne w poszukiwaniu średniowiecznych i antycznych przodków
- Kryzys teodycei; Refleksja o naturze zła – metafizycznego, ludzkiego, zła historii; żywotność myśli gnostyckiej
- Nowożytne, romantyczne, scjentystyczne i ponowoczesne koncepcje natury; ujęcia ekokrytyczne
- Poetyka i rola dyskursów w organizowaniu życia społecznego. Monomit i polimityczność. „małe” i „duże” narracje.
- Nowoczesne koncepcje historii. Człowiek wobec historii
- Darwin i kryzys antropocentryzmu
- Doświadczenie, doświadczenie i sprawstwo człowieka
- Spory o naturę więzi społecznej. Kondycja ludzka i miejsce pracy; teoria klasy próżniaczej a filozofia pracy
- Nowoczesne ruchy emancypacyjne. Rewolucja czy ewolucja? Wolność i instytucjonalizacja władzy. Płeć, feminizm, gender; „literatury mniejsze”
- Sarmatyzm, republikanizm szlachecki, anarchizm, romantyczne, poromantyczne, awangardowe i poawangardowe koncepcje polityczne i pojęcia wolności; , myśl postzależnościowa i postkolonialna; podległość-wolność-panowanie w polskiej literaturze XIX i XX wieku.

Nazwa zajęć: Współczesna kultura literacka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie najważniejsze estetyczne i ideowe orientacje polskiej literatury współczesnej;
- zna i rozumie procesy zachodzące we współczesnej literaturze: relacje między literaturą a kulturą popularną, literaturą i innymi sztukami, literaturą i mediami, literaturą i realiami gospodarki rynkowej
- potrafi przedstawić mapę życia literackiego w Polsce współczesnej (pisma, nagrody, ośrodki, środowiska) i wskazać zależności między tymi instytucjami kultury a nauczaniem wartościowania literatury w szkole ponadpodstawowej

- potrafi scharakteryzować orientacje estetyczne współczesnej krytyki literackiej i określić własne stanowisko wobec nich
- potrafi scharakteryzować stosunek literatury współczesnej do problematyki społecznej (wykluczenie, dyskursy mniejszości, racje i spory polityczne);
- potrafi wskazać i charakteryzować najważniejsze zjawiska w polskim literacie
- jest gotów do świadomego uczestnictwa we współczesnej kulturze i w życiu literackim, ze zrozumieniem i otwartością traktując różne tendencje estetyczne i kulturowe
- **jest gotów i potrafi zabrać głos publicznie i formułować sądy na temat najnowszych faktów literackich i kulturalnych**

Treści programowe dla zajęć:

- Najważniejsze zjawiska, nurty i języki współczesnej literatury polskiej
- Instytucje życia literackiego: czasopisma, nagrody literackie, festiwale itp.
- Geografia literacka Polski współczesnej (ośrodki, centrale, prowincje) i sposoby uczestnictwa w kulturze literackiej
- Miejsce literatury we współczesnej kulturze audiowizualnej i cyfrowej (wzajemne wpływy, zależności, przekształcenia).
- Ekonomia literacka (rynek, wydawnictwa, promocja, bestsellery)
- Literatura wobec kultury masowej, rynku, mediów. Rola Internetu w przekształceniu i organizacji życia literackiego.
- Literatura współczesna w perspektywie socjologii i antropologii kulturowej

Nazwa zajęć: Znaczenie w języku i tekście

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- powinien rozumieć zakres i przedmiot badań semiotyki i semantyki językoznawczej, a także stosować właściwą terminologię językoznawczą
- potrafi wskazać różne koncepcje znaczenia i ich wpływ na sposoby badania znaczenia w języku, w tym we frazeologii i onomastyce
- potrafi wskazać i scharakteryzować zmiany znaczeniowe w języku, a także określić ich przyczyny
- rozumie różne koncepcje kategoryzacji i potrafi wskazywać sposoby przesunięć w obrębie kategoryzacji wybranych pojęć związane z ich funkcjonowaniem w różnych dyskursach
- zna i potrafi wskazać różnice między stereotypem a prototypem, umie wskazać zmiany w obrębie wybranych stereotypów i ich przyczyny
- analizując wybrany tekst, potrafi odczytać sposób profilowania wybranych pojęć, ich wartościowanie, a także nacechowanie emocjonalne
- zna koncepcję ram interpretacyjnych i potrafi wykorzystać ją w analizie tekstu, w którym uwzględni cechy kulturowe
- zna i rozumie sposoby definiowania metafory i metonimii w badaniach językoznawczych, zauważa odmienność w postrzeganiu metafory w badaniach literaturoznawczych i językoznawczych
- poznaje i umie wskazać relacje między systemem onimicznym a kulturą
- potrafi czytać artykuły dotyczące różnych sposobów analizy i interpretacji wybranych tekstów, dyskutując z przyjętymi założeniami; wskazywać ich zastosowanie w praktyce
- umie powiązać wiedzę z zakresu językoznawstwa z elementami wiedzy historycznoliterackiej i teorii literatury, a także psycholingwistyki, etnolingwistyki i socjolingwistyki i wykorzystać ją w argumentacji lub analizie wybranego zjawiska w tekście

Treści programowe dla zajęć:

- Semiotyka a semantyka językoznawcza
- Koncepcje znaczenia. Konotacja a denotacja
- Język a symbol
- Semantyka a pragmatyka
- Zmiany znaczeniowe jednostek
- Znaczenie we frazeologii
- Problemy kategoryzacji (model arystotelesowski, teoria prototypów)
- Prototyp i stereotyp w aspekcie lingwistyki kognitywnej
- Wartościowanie i emocjonalność
- Profilowanie w języku i tekście
- Koncepcja ram interpretacyjnych, ramy w umyśle, ramowa analiza kultury

- W kręgu metafory i metonimii (metaforyczny i metonimiczny styl poznawczy, koncepcje metafory i metonimii, teoria amalgamatów pojęciowych, stapianie pojęć)
- Onomastyka kulturowa – wybrane problemy

Nazwa zajęć: lektorat języka nowożytnego – **język angielski**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- posługiwać się słownictwem i wyrażeniami w zakresie ogólnym oraz związanymi z kierunkiem jego studiów oraz w sytuacjach zawodowych;
- zna konstrukcje gramatyczne niezbędne do formułowania wypowiedzi naukowej, uczestniczenia w dyskusji i przygotowania artykułu naukowego;
- potrafi pracować w grupie, prezentować swoje umiejętności;
- potrafi formułować i uzasadniać swoje opinie w języku angielskim;
- potrafi korzystać z obcojęzycznych źródeł o zróżnicowanym charakterze (monografie naukowe, periodyki specjalistyczne, prasa, inne media);
- potrafi przygotować pracę pisemną w języku obcym w studiowanej dyscyplinie

Treści programowe dla zajęć:

- Sprawności językowe: mówienie, pisanie, rozumienie tekstu czytanego i słuchanego w obszarze tekstów specjalistycznych;
- Przekaz treści naukowych w j. angielskim: streszczenie artykułu lub wykładu, pisanie abstraktów itp.;
- Problematyka związana z tematem pracy magisterskiej;

Nazwa zajęć: **Dydaktyka języka polskiego**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna treść podstawowych dokumentów oświatowych (zwłaszcza podstawy programowej do języka polskiego) i potrafi wykorzystać je w praktyce zawodowej
- umie trafnie rozpoznać czynniki warunkujące efektywność kształcenia polonistycznego w liceum oraz tworzyć sprzyjające środowisko edukacyjne z wykorzystaniem tradycyjnych i nowoczesnych środków dydaktycznych (ze szczególnym uwzględnieniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
- potrafi zaplanować pracę na lekcjach języka polskiego w liceum z uwzględnieniem zindywidualizowanego wspomagania rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości
- zna zasady współpracy z innymi nauczycielami, pracownikami szkoły i ekspertami w zakresie doskonalenia swojego warsztatu pracy i potrafi je stosować w projektowanych działaniach praktycznych
- potrafi dobierać formy pracy i metody kształcenia właściwe dla specyfiki przedmiotu, potrzeb ucznia i programu profilaktyczno-wychowawczego szkoły, z uwzględnieniem działań innowacyjnych
- umie przeprowadzić diagnozę, kontrolę i ocenę działań edukacyjnych ucznia oraz motywować go do samorozwoju
- potrafi zaprojektować lekcję, cykl lekcji, projekt edukacyjny, samodzielnie stworzyć plan wynikowy i inne narzędzia edukacyjne, korzystać z otwartych zasobów edukacyjnych, zaplanować formy indywidualnych ścieżek kształcenia
- potrafi zapoznać ucznia z interdyscyplinarną i zinterioryzowaną wiedzą o świecie, z odwołaniami do syntezy sztuk, kodów różnych sztuk; potrafi motywować uczniów do lektury różnych tekstów w ich warstwie semiotycznej i semantycznej.

Treści programowe dla zajęć:

- Dominanty kształcenia polonistycznego w liceum: kształcenie literackie i kulturowe akcentujące aspekty egzystencjalne, związek z dziedzictwem kulturowym i dialog z tradycją, rozwój kompetencji językowej rozumianej jako podstawa rozumienia tekstów oraz sposób komunikowania się ze światem, tworzenie własnych tekstów z uwzględnieniem zasad retoryki, refleksyjny odbiór przekazów medialnych
- Miejsce przedmiotu „język polski” na III etapie edukacyjnym w kontekście dokumentów oświatowych oraz treści kształcenia z wcześniejszych etapów edukacyjnych
- Planowanie i organizowanie procesu dydaktycznego na lekcjach języka polskiego na poziomie liceum i technikum z uwzględnieniem rozmaitych kontekstów, integracji międzyprzedmiotowej, syntezy sztuk, zróżnicowania stanowisk naukowo-badawczych oraz z wykorzystaniem narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych

- Typy i modele lekcji języka polskiego na III etapie edukacyjnym. Tradycyjne i nowoczesne metody nauczania. Uwarunkowania wyboru instrumentarium metodycznego w społeczeństwie informacyjnym.
- Metody i techniki usprawniania komunikacji z uczniem.
- Rola analogowych i cyfrowych zasobów edukacyjnych w liceum i technikum (podręczniki, czasopisma polonistyczne, repetytoria, platformy edukacyjne, repozytoria cyfrowe, blogi oświatowe i inne materiały dydaktyczne do nauki języka polskiego).
- Rodzaje i funkcje oceniania. Formy ewaluacji. Ocenianie ucznia jako proces wspierania jego edukacyjnego rozwoju. Edukacyjna wartość dodana jako efekt współpracy z innymi nauczycielami, pracownikami szkoły i ekspertami w zakresie doskonalenia warsztatu pracy
- Style i techniki pracy z uczniem. Nauczanie zespołowe i interdyscyplinarne. Rozwój metapoznania. Motywowanie do kreatywnej współpracy na „godzinach polskiego”, szczególnie podczas analizy i interpretacji tekstów literackich oraz tekstów ikonicznych
- Metody i techniki usprawniania komunikacji z uczniem. Tworzenie podstaw dialogu edukacyjnego w klasie szkolnej i podczas zajęć pozalekcyjnych. Rozwijanie postaw społecznych i etycznych uczniów

Nazwa zajęć: Laboratorium dydaktyki języka polskiego: Ewaluacja praktyki w szkole ponadpodstawowej cz.2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę i umiejętności oraz jest gotów wykorzystywać zdobytą wiedzę z zakresu dydaktyki przedmiotowej w celu analizy sytuacji obserwowanych na praktykach
- Jest gotów podejmować autorefleksję nad własnym rozwojem zawodowym, potrzebami i celami w procesie identyfikacji z rolą nauczyciela
- Potrafi projektować i autoewaluować ścieżkę własnego rozwoju, zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego w zakresie nauczanego przedmiotu
- Jest gotów do rozpoznawania etycznych aspektów pracy nauczyciela ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji komunikacyjnych

Treści programowe dla zajęć:

- Refleksja na temat dotychczasowego kształcenia psychologiczno-pedagogicznego (wiedzy, umiejętności doświadczeń z praktyki) odniesienie do indywidualnych potrzeb i wartości jako studenta i przyszłego nauczyciela (osobiste odniesienie, uwewnętrznienie treści)
- Rozpoznanie i analiza powiązań między treściami realizowanymi na różnych przedmiotach psych-ped, wspieranie tworzenie umysłowej mapy mamy całości - zintegrowanie treści,
- Zasoby własne w pracy nauczyciela - projektowanie ścieżki własnego rozwoju, identyfikacja potrzeb i celów osobistych i zawodowych, metody i techniki samorozwojowe, kompetencje komunikacyjne

Nazwa zajęć: Laboratorium dydaktyki języka polskiego: przygotowanie do praktyki zawodowej w szkole ponadpodstawowej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wnikliwie obserwować działania nauczyciela, w tym lekcje języka polskiego ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób wdrożenia w praktyce szkolnej zapisów podstawy programowej i programu nauczania dla poziomu szkoły ponadpodstawowej oraz umie przygotować dokumentację z obserwowanych zajęć dydaktycznych, w tym pozalekcyjnych;
- diagnozuje potrzeby, możliwości i zdolności każdego ucznia oraz projektuje oraz indywidualizuje zadania i dostosowuje metody, treści i sposoby oceniania do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów
- potrafi zaprojektować i przeprowadzić lekcję z uwzględnieniem celów kształcenia polonistycznego w szkole ponadpodstawowej, adekwatnie dobierając metody, wykorzystując technologie informacyjne dla efektywności procesu kształcenia, racjonalnie gospodarując czasem lekcji
- wykorzystuje proces oceniania uczniów i udzielania im informacji zwrotnej do stymulowania ich pracy nad własnym rozwojem
- posiada kompetencje komunikacyjne (interpersonalne i społeczne), dba o własną i uczniowską poprawność wypowiedzi, kulturę i etykę języka;
- potrafi pracować w zespole, występując w różnych rolach; ma umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów, oraz innymi osobami tworzącymi społeczność szkolną i lokalną;

- wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, który poddaje ocenie posiadaną wiedzę i kompetencje, oraz człowieka pozytywnie nastawionego do nowych doświadczeń, poszukującego innowacyjnych rozwiązań
- zna wykaz i obieg dokumentów dotyczących realizacji praktyki metodycznej w szkole ponadpodstawowej.
- rozumie znaczenie twórczej pracy polonistycznej oraz ma poczucie odpowiedzialności za jej wyniki, posiada umiejętność współpracy z innymi.
- wykorzystuje multimedia i technologie informacyjne – dociera do informacji, dokonuje selekcji i oceny krytycznej.
- konfrontuje wiedzę teoretyczną z praktyką, wie, na co zwracać uwagę hospitując lekcje języka polskiego, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne obserwowane w czasie praktyk,
- dąży do skutecznego i efektywnego realizowania zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela polonisty.

Treści programowe dla zajęć:

- **Co trzeba wiedzieć o praktyce metodycznej w szkole ponadpodstawowej?**
- Zapoznanie studenta ze swoistością szkoły ponadpodstawowej, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy oraz prowadzonej dokumentacji.
- Omówienie obowiązującego obiegu dokumentów dotyczących praktyki metodycznej.
- **Różne źródła inspiracji**
- Forum poszukiwań i wymiany doświadczeń studentów poszukujących nowych rozwiązań, przykłady dobrych praktyk, profesjonalne strony internetowe, ciekawe lektury, informacje o przydatnych czasopiśmiech metodycznych.
- Tworzenie *Bazy polonisty* – prowadzenie wykazu pomocnych stron internetowych – wartościowych i użytecznych w pracy nauczyciela języka polskiego w szkole ponadpodstawowej.
- **Na co zwracać uwagę w czasie hospitacji/obserwacji lekcji języka polskiego?**
- Analiza i ocena działań dydaktycznych nauczyciela polonisty na podstawie konspektów studentów z grupy metodycznej.
- Doskonalenie umiejętności organizacji pracy własnej i zespołowej oraz kształtowanie odpowiedzialności za powierzone zadania.
- **Co zawiera teczka praktyk?**
- Potwierdzenie wszystkich form i zadań praktyki (wskazania regulaminowe)
- Przykłady:
- projektów lekcji języka polskiego w oparciu o wiedzę wyniesioną z zajęć audytoryjnych, innowacji wartych upowszechnienia, integrowania wiedzy z różnych dziedzin, m.in. literaturoznawstwa i językoznawstwa, przedmiotów z bloku dydaktyki przedmiotowej oraz jej wykorzystania w szkolnej praktyce, analizy i interpretacje zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń, dydaktycznej autorefleksji oraz umiejętności krytycznego myślenia metodycznego, ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań, analizę efektów własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.
- Kompetentne posługiwanie się terminologią stosowaną w dydaktyce przedmiotowej.

Nazwa zajęć: Praktyka zawodowa język polski

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wnikliwie obserwować działania nauczyciela, w tym lekcje języka polskiego ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób wdrożenia w praktyce szkolnej zapisów podstawy programowej i programu nauczania dla poziomu szkoły ponadpodstawowej oraz umie przygotować dokumentację z obserwowanych zajęć dydaktycznych, w tym pozalekcyjnych;
- diagnozuje potrzeby, możliwości i zdolności każdego ucznia oraz projektuje oraz indywidualizuje zadania i dostosowuje metody, treści i sposoby oceniania do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów
- potrafi zaprojektować i przeprowadzić lekcję z uwzględnieniem celów kształcenia polonistycznego w szkole ponadpodstawowej, adekwatnie dobierając metody, wykorzystując technologie informacyjne dla efektywności procesu kształcenia, racjonalnie gospodarując czasem lekcji
- wykorzystuje proces oceniania uczniów i udzielania im informacji zwrotnej do stymulowania ich pracy nad własnym rozwojem

- posiada kompetencje komunikacyjne (interpersonalne i społeczne), dba o własną i uczniowską poprawność wypowiedzi, kulturę i etykę języka;
- potrafi pracować w zespole, występując w różnych rolach; ma umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów, oraz innymi osobami tworzącymi społeczność szkolną i lokalną;
- wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, który poddaje ocenie posiadaną wiedzę i kompetencje, oraz człowieka pozytywnie nastawionego do nowych doświadczeń, poszukującego innowacyjnych rozwiązań

Treści programowe dla zajęć:

- Przygotowanie do praktyki ciągłej (omówienie organizacji, harmonogramu, regulaminu, reguł współpracy z opiekunem, obowiązującej dokumentacji i warunków zaliczenia).
- Zapoznanie się ze specyfiką placówki, w której przebiega praktyka, obowiązującymi w niej procedurami, regulaminami, planami pracy dydaktycznej i profilaktyczno-wychowawczej.
- Zapoznanie się z dokumentami regulującymi pracę nauczyciela polonisty na tym etapie edukacyjnym i ich analiza, np.: program nauczania, plan wynikowy, podręcznik, przewodnik metodyczny.
- Zapoznanie się z pracą wychowawcy klasy. Obserwacja i prowadzenie lekcji wychowawczych. Uczestniczenie w spotkaniach rady pedagogicznej oraz zespołów wychowawczych; udział w pozalekcyjnych działaniach opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych. Współpraca z pedagogiem, psychologiem, bibliotekarzem w realizacji zadań dydaktycznych i profilaktyczno-wychowawczych.
- Obserwowanie i realizowanie zadań nauczyciela polonisty na III etapie edukacyjnym w tym:
- Udział w spotkaniach zespołu przedmiotowego.
- Obserwowanie zajęć z języka polskiego w szkole ponadpodstawowej i ich analizowanie ze względu na dobór celów kształcenia, metod i środków dydaktycznych, specyfikę treści literacko-kulturowych i językowych na III etapie edukacyjnym.
- Analizowanie podręczników, pomocy metodycznych ze względu na ich funkcjonalność.
- Wykorzystanie lub konstruowanie narzędzi diagnozowania wiedzy i umiejętności uczniów, sprawdzenie i ocena prac uczniowskich, wykorzystanie procesu oceniania uczniów i udzielania im informacji zwrotnej do stymulowania ich pracy nad własnym rozwojem.
- Tworzenie scenariuszy/konspektów twórczych lekcji z uwzględnieniem celów kształcenia literacko-kulturowego i językowego w szkole ponadpodstawowej, jego integracyjnego i interdyscyplinarnego charakteru.
- Prowadzenie lekcji na podstawie autorskich konspektów z wykorzystaniem różnorodnych metod oraz technologii informacyjnych i multimedialnych.
- Wykorzystanie różnych metod autoewaluacji prowadzonych zajęć.
- Przeprowadzenie lekcji sprawdzającej na zakończenie praktyk (przygotowanie, autorefleksja studenta, omówienie z opiekunem praktyk)
- Specyfika funkcjonowania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych. Diagnozowanie potrzeb, indywidualizacja form i metod pracy.
- Autoewaluacja w pracy nauczyciela. Analiza i ocena własnych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Podsumowanie praktyk z udziałem studenta/-ów, nauczyciela – opiekuna praktyk, nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za przygotowanie nauczycielskie studentów.

Nazwa zajęć: **Laboratorium psychologiczne: Ewaluacja praktyk w szkole ponadpodstawowej cz.2**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę i umiejętności oraz jest gotów wykorzystywać zdobytą wiedzę psychologiczną w celu analizy zdarzeń pedagogicznych (w oparciu o sytuacje obserwowane na praktykach)
- Jest gotów podejmować autorefleksję nad własnym rozwojem zawodowym, potrzebami i celami w procesie identyfikacji z rolą nauczyciela
- Potrafi projektować i autoewaluować ścieżkę własnego rozwoju, zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego
- Jest gotów do wrażliwego rozpoznawania etycznych aspektów pracy nauczyciela ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji komunikacyjnych

Treści programowe dla zajęć:

- Refleksja na temat dotychczasowego kształcenia psychologiczno-pedagogicznego (wiedzy, umiejętności doświadczeń z praktyki) odniesienie do indywidualnych potrzeb i wartości jako studenta i przyszłego nauczyciela (osobiste odniesienie, uwewnętrznienie treści)
- Rozpoznanie i analiza powiązań między treściami realizowanymi na różnych przedmiotach psych-ped, wspieranie tworzenie umysłowej mapy mamy całości - zintegrowanie treści,
- Zasoby własne w pracy nauczyciela - projektowanie ścieżki własnego rozwoju, identyfikacja potrzeb i celów osobistych i zawodowych, metody i techniki samorozwojowe, kompetencje komunikacyjne.

Nazwa zajęć: Laboratorium psych. Przygotowanie do praktyk w szkole ponadpodstawowej cz.2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie pojęcie autorefleksji i samorozwoju oraz konieczność ciągłego rozwijania się i doskonalenia dla efektywnego funkcjonowania w roli nauczyciela
- Zna i rozumie mechanizm stresu i wypalenia zawodowego w pracy nauczyciela
- Potrafi wykorzystać metody i techniki rozwoju osobistego do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, w tym stosować strategie radzenia sobie ze stresem
- Jest gotów do podejmowania działań w obszarze profilaktyki zdrowia i higieny pracy w zawodzie nauczyciela (stres, wypalenie zawodowe, radzenie sobie z trudnościami)
- Jest gotów do refleksji nad własnymi potrzebami i celami w procesie identyfikacji z rolą nauczyciela

Treści programowe dla zajęć:

- Refleksja na temat dotychczasowego kształcenia psychologiczno-pedagogicznego (wiedzy, umiejętności doświadczeń z praktyki) odniesienie do indywidualnych potrzeb i wartości jako studenta i przyszłego nauczyciela (osobiste odniesienie, uwewnętrznienie treści)
- Zasoby własne w pracy nauczyciela – metody samooceny zasobów i ograniczeń, sposoby wspieranie rozwoju osobistego, nauczyciel w procesie uczenia się przez całe życie
- Stres i zarządzanie stresem – czynniki obciążające w pracy nauczyciela, czynniki indywidualne wpływające na reakcję stresową i ich identyfikacja, strategie radzenia sobie ze stresem
- Nauczycielskie wypalenie zawodowe: Procesu wypalenia zawodowego i jego składowe. Profilaktyka wypalenia zawodowego w pracy nauczyciela. Indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami.

Nazwa zajęć: Podstawy pedagogiki dla nauczycieli C cz. 2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie specyfikę profesji nauczycielskiej, pragmatykę zawodową oraz etykę zaw. nauczyciela.
- Zna i rozumie dynamikę rozwoju zawodowego nauczyciela wraz z potencjałem i zagrożeniami każdego z etapów rozwoju oraz wariantów tożsamości zawodowej/typów karier zawodowych.
- Potrafi powiązać sukces w pracy nauczyciela z jego wielorakimi uwarunkowaniami. Zna choroby zawodowe związane z pracą nauczyciela (oraz higienę pracy N)
- Zna tematykę oceny jakości pracy nauczyciela. Jest gotów do wrażliwego rozpoznawania etycznych aspektów pracy nauczyciela i uwzględniania ich w swej aktywności zawodowej.
- Rozumie specyfikę pracy wychowawczej z młodzieżą. Ma wiedzę o uzależnieniach dzieci i młodzieży i innych zagrożeniach.
- Jest gotów podejmować działania na rzecz kształtowania dojrzałej tożsamości zawodowej i radzenia sobie w toku profesjonalnej biografii z wyzwaniami zawodowymi.

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika profesji nauczycielskiej jako wyzwanie dla adeptów zawodu nauczyciela
- Dynamika rozwoju zawodowego nauczyciela oraz warianty tożsamości zawodowej
- Specyfika startu zawodowego (potencjał i zagrożenia)
- Podmiotowe, sytuacyjne i organizacyjne uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela
- Specyfika problemów wychowawczych w pracy z młodzieżą

Nazwa zajęć: Podstawy psychologii dla nauczycieli C cz.2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie mechanizm psychicznej adaptacji adolescenta, identyfikuje charakterystyczny dla wieku rodzaj motywacji, mechanizm funkcjonowania osobowości, poznawczego

ustosunkowywania się, komunikowania się, uczenia się i różnice indywidualne w tym zakresie oraz możliwe zaburzenia

- Rozumie centralne znaczenie w rozwoju adolescenta uczenie się zgodnie z zainteresowaniami, myślenia hipotetyczno-dedukcyjnego i pojęciowego, moralności postkonwencjonalnej, formowania się poczucia tożsamości, przyczyny nieprawidłowości w przebiegu procesu ich rozwoju oraz późniejsze rozwojowo skutki wynikające z tych nieprawidłowości
- Potrafi rozpoznać symptomy prawidłowego i nieprawidłowego przebiegu procesu rozwoju adolescenta w obszarze rozwoju osobowości, funkcji intelektualnych, funkcji społeczno-emocjonalnych, wolicjonalnych, moralności, komunikacji i współpracy.
- Potrafi dostosować sytuację nauczania przedmiotu do możliwości uczenia się adolescenta
- Jest gotów do wspierania adolescenta w zakresie uczenia się przedmiotowej wiedzy, nabywania umiejętności i kształtowania nastawień
- Jest gotów do interweniowania w momencie rozpoznania sytuacji zagrażającej rozwojowi adolescenta

Treści programowe dla zajęć:

- Proces funkcjonalnej i dysfunkcjonalnej adaptacji adolescenta do świata dorosłych; sytuacja konfliktu zewnętrznego i wewnętrznego; dynamika sytuacji psychologicznej adolescenta
- Dynamika i struktura wieku rozwojowego adolescenta: kryzys 13 r.ż., okres stabilny dorastania, kryzys funkcjonalny tożsamość *versus* pomieszanie tożsamości; proces formowania tożsamości; faza: rozproszenia tożsamości, tożsamości negatywnej, osiągniętej tożsamości, statusy tożsamości (tradycyjne i współczesne podejścia)
- Kierowanie sytuacją szkolną adolescenta; fizyczne i społeczne aspekty sytuacji szkolnej; rola moratorium społecznego; rozbudzanie zainteresowań i wyobraźni; stymulowanie twórczego i krytycznego myślenia
- Samokontrola i samoopanowywanie; identyfikacja z „innymi” i uczenie się zgodnie z własnymi zainteresowaniami; podejmowanie decyzji i zachowywanie wierności sobie i innym; dynamika i struktura funkcji psychicznych w okresie adolescencji (centralna rola funkcji myślenia pojęciowego)
- Projektowanie jako najważniejsza rozwojowo forma działalności w okresie adolescencji; tworzenie pojęć teoretycznych; myślenie hipotetyczno-dedukcyjne
- Niezmienniki funkcjonalne; ideologie, wartości, teorie

Nazwa zajęć: Praktyka psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma wiedzę dotyczącą organizacji, struktury i funkcjonowania szkoły ponadpodstawowej.
- Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły ponadpodstawowej, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego.
- Zna i rozumie zadania i obowiązki nauczyciela w szkole ponadpodstawowej (także w zakresie zapewniania uczniom bezpieczeństwa).
- Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze w szkole ponadpodstawowej.
- Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów w szkole ponadpodstawowej.
- Potrafi wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas w szkole ponadpodstawowej.
- Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli w szkole ponadpodstawowej, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich.
- Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze w szkole ponadpodstawowej pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych.
- Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk w szkole ponadpodstawowej.
- Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika pracy w obszarze organizacji pracy szkoły ponadpodstawowej
- zadania charakterystyczne dla placówki danego typu
- środowisko działania szkoły (struktura organizacyjna oraz zadania i rola poszczególnych podmiotów procesu kształcenia, w tym dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego, rady pedagogicznej, wychowawczy)
- organizacja pracy szkoły ponadpodstawowej: kultura organizacyjna szkoły (procedury; dokumentacja i obieg dokumentów; rodzaje dokumentów, np: statut szkoły, plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny)
- bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza nią
- rola i zadania działających w szkole społecznych organów;
- Specyfika w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- zadania psychologa i pedagoga i ich realizacja
- współpraca pedagoga i psychologa z nauczycielami
- specyfika trudności wychowawczych w szkole ponadpodstawowej
- Specyfika pracy nauczyciela i wychowawcy klasy w szkole ponadpodstawowej
- obowiązki wychowawcy klasy (warsztat pracy nauczyciela-wychowawcy, dokumentacja pracy z wychowawczej, sprawozdania, analizy wynikowe itp.)
- praca wychowawcza nauczyciela przedmiotowego
- realizacja zasad edukacji włączającej w szkole ponadpodstawowej
- pozalekcyjna oferta szkoły ponadpodstawowej (zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, koła zainteresowań, przerwa, organizacja wycieczek szkolnych i wyjść klasowych)